

پس از نفت
و
انرژی خورشیدی

گروه تحقیقات مطالعات فرهنگی نفت

ترجمه رؤیا خوشنویس

عنوان و نام پدیدآور	: پس از نفت و انرژی خورشیدی/ گروه تحقیقات مطالعات فرهنگی نفت؛ ترجمه رویا خوشنویس.
مشخصات نشر	: تهران: شیرازه کتاب ما، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۰ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ م.س.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳۴۶-۳۰-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: After oil , 2016.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: نفت — ذخائر — آینده نگری Petroleum Reserves – Forecasting انرژی های پایان ناپذیر Renewable Energy Sources گزارش های خورشیدی Solar Cells
شناسه افزوده	: خوشنویس، رویا، ۱۳۶۱- مترجم
شناسه افزوده	: گروه تحقیقات مطالعات فرهنگی نفت
شناسه افزوده	: Petrocultures Research Group
رده بندی کنگره	: ۷VHD۹۵۶۰
رده بندی دیویی	: ۸۲۳۲۰۱۱۲/۳۳۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۳۹۱۲۱۱

پس از نفت و انرژی خورشیدی

نویسندگان: گروه تحقیقات مطالعات فرهنگی نفت

مترجم: رویا خوشنویس

انتشارات: شیرازه کتاب ما

تیراژ: ۷۷۰ نسخه

چاپ اول: آبان ۱۴۰۲

چاپ و صحافی: پردیس دانش

حق چاپ و نشر محفوظ است.

تهران، صندوق پستی: ۱۱۱-۱۳۱۴۵

تلفن: ۸۸۹۵۲۲۹۷ فکس: ۸۸۹۵۱۶۹۱

همراه: ۰۹۳۶-۹۵۰۰۱۸۲

سایت: www.shirazehketab.com

فهرست مطالب

۹	یادداشت ناشر
	کتاب اول: پس از نفت
۱۵	مقدمه
۱۹	فصل اول: تلاش برای تغییر
۲۱	بن‌بست انرژی چیست؟
۲۳	نفت چیست؟
۲۵	انتقال انرژی برنامه‌ریزی شده چیست؟
۲۶	محرک
۲۹	اقدام در تنگنای بن‌بست
۳۰	تعمیق انرژی
۳۱	اصول گذار خودخواسته
۳۷	فصل دوم: بن‌بست انرژی و بازیگران سیاسی
۳۸	۱. گذار ریشه‌ای
۴۰	۲. گذار بی‌زیان

۴۱ ۳. گذار همراه با بومی سازی
۴۳ ۴. گذار از سرمایه داری
۴۴ ۵. گذار از طریق اصلاحات دولتی
۴۶ ۶. گذار به دلیل فاجعه
۴۸ نتیجه
۵۱ فصل سوّم: هنر، علوم انسانی و انرژی
۵۲ کلمات: حقایق دانشگاهی، داستان‌ها، تاریخ، شعر و ...
۵۵ تصاویر: فیلم‌ها، نقاشی‌ها، هنرهای تجسمی، تلویزیون و تبلیغات
۵۹ اجرا: حرکت، درام، سخنرانی، اجرا، اتفاق‌ها
۶۴ کلمه، تصویر و اجرا
۶۵ فصل چهارم: انرژی‌های آینده
۶۵ چه کسانی انرژی‌های آینده را تصور می‌کنند؟
۶۶ بخش اوّل: زیرساخت‌ها
۶۹ بخش دوّم: شرایط موقت
۷۴ بخش سوّم: مقیاس
۷۹ نتیجه گیری

کتاب دوّم: انرژی خورشیدی

۸۹ فصل اوّل: معرفی انرژی خورشیدی
۹۳ فصل دوّم: وعده‌های انرژی خورشیدی
۱۰۵ فصل سوّم: ماتریالیسم خورشیدی
۱۱۳ فصل چهارم: انرژی خورشیدی و همبستگی
۱۱۹ فصل پنجم: انرژی خورشیدی سرکوبگر
۱۲۵ فصل ششم: انرژی خورشیدی فمینیستی و ضدآستعماری

یادداشت ناشر

به نظر می‌رسد که استفاده از نفت که دور دوم و پرشتاب صنعتی شدن جهان را رقم زد و تمدن صنعتی را به اقصای نقاط جهان گسترش داد، امروز به مهم‌ترین تهدید این تمدن تبدیل شده‌است. تأثیر گرمایش زمین و تغییرات آب‌وهوایی بر زندگی مردم دیگر فقط هشدار تعداد معدودی از متخصصان امر و اندک سازمان‌های مردم‌نهاد نگران از بین رفتن تنوع گونه‌های زیستی نیست و به تجربه‌ای روزمره برای بسیاری از ساکنان کره‌خاکی تبدیل شده‌است. وضعیتی که در آسیب‌شناسی آن، استفاده از سوخت‌های فسیلی و به‌ویژه از نفت مقام نخست را اشغال کرده‌است و پایان دادن به استفاده از نفت و جایگزین کردنش با سایر منابع انرژی را در دستور کار همه کشورهای جهان قرار داده‌است. کشورهای اروپایی وعده پایان دادن به استفاده از تمامی سوخت‌های فسیلی را در سال ۲۰۵۰ میلادی داده‌اند و از سایر کشورها نیز می‌خواهند که زمانبندی روشنی در این زمینه ارائه دهند. با اینهمه، روشن است که تمدن نفتی، یعنی آن جهانی که برپایه استخراج، پالایش و حمل‌ونقل نفت به‌عنوان رایج‌ترین سوخت فسیلی بنا شده‌است را نمی‌توان تنها با پایان دادن به استفاده از این ماده همچون منبع انرژی به تمدنی دیگر تبدیل کرد. پایان دادن به تمدن نفتی نه‌فقط به این دلیل که نفت علاوه بر منبع انرژی، ماده اولیه پرشمار محصولات دیگری است که در ساماندهی زندگی روزمره ما نقشی اساسی دارند کاری بس دشوار خواهد بود، بلکه نقش آن همچون منشأ طراحی مسیرهای

معنی برای انباشت سرمایه، شکل‌گیری بلوک‌های سیاسی مشخص و تفوق اقتصاد سیاسی‌ای که بر مصرف مردم فزاینده استوار است به هیچ‌وجه سهل و ممتنع نخواهد بود. به این فهرست باید مشکل اساسی یافتن انرژی جایگزینی را که توافقی عمومی بر سر استفاده از آن حاصل شود نیز افزود. انرژی جایگزینی که امروزه به دلیل بی‌اعتمادی روزافزون در استفاده از انرژی هسته‌ای، ممکن است جهان را با آنچه می‌توان بن‌بست انرژی نامید روبرو کند. دو متنی که در این کتاب تحت عنوان پایان نفت و انرژی خورشیدی منتشر شده‌اند، هر دو تلاشی هستند برای شناسایی حدود و ثغور، پیچیدگی‌ها و درهم‌تنیدگی‌های مشکلات و معضلاتی که برای پایان دادن به سلطه نفت و سایر انرژی‌های فسیلی و توافق احتمالی برای جایگزین کردن‌شان توسط انرژی خورشیدی باید مد نظر قرار داد.

هر دو نوشته بر چندبُعدی بودن چنین سعی و تلاشی تأکید دارند. به این معنا که موفقیت آن را امری فناورانه می‌دانند و همزمان لزوم مشارکت افراد با تخصص‌ها و تجارب گوناگون را برای موفقیتش حیاتی به‌شمار می‌آورند؛ آن را امری سیاسی به‌شمار می‌آورند و همزمان بر اهمیت و لزوم فرهنگ‌سازی برای رسیدن به اهداف‌شان پافشاری می‌کنند. برای تهیه‌کنندگان هر دو متن که حاصل برپایی کارگاه‌ها و گفت‌وگوهای متعدد و گسترده هستند تردیدی وجود ندارد که موفقیت یک چنین کارزاری نه فقط مستلزم تدارک برنامه‌هایی برای ایجاد حساسیت عمومی حول موضوع‌های مورد بحث است بلکه به ترسیم چشم‌اندازهای متنوعی نیز منوط خواهد بود که همگی باید بتوانند زبان و بیان خاص خود را برای پیشبرد آن تعبیه ببینند. زبانی که از جمله بتواند اخلاق جدیدی را در مصرف انرژی صورتبندی کند. آنها بر این باورند که سویه‌های متعدد یک چنین کارزاری ایجاب می‌کند که واقع‌بینی و تخیل، تاریخ و روایت، انعطاف‌پذیری و سختکوشی و بسیاری ویژگی‌های دیگری که ممکن است متناقض یا متضاد یکدیگر به نظر آیند، بسیج شوند. در یک کلام، گذار از انرژی‌های فسیلی باید به معنی گذار از جامعه کنونی و آداب و عادات مرسومش باشد.

برخلاف دیدگاه‌های مرسوم مکاتبی که برچیده‌شدن وضعیت‌های نامطبوع حال و بر ساختن آینده‌های درخشان را به قهرمانی‌های حامیان این دیدگاه‌ها و

اعتماد لایزالشان به پیروزی لاجرم و قریب الوقوع منوط می‌کنند، این هر دو متن نه فقط سختی‌های راه، شکست‌های محتمل و منزوی شدن فعالان یک‌چنین کارزاری را یادآور می‌شوند بلکه وعده موفقیت حتمی را نیز نمی‌دهند؛ استدلال اصلی بر له چنین سعی و تلاشی، ضرورت و اضطرار انجام آن است. بازگویی روایت‌های این سعی و تلاش در تمامی قالب‌های ارتباطاتی ممکن، اعم از نوشتاری و گفتاری، از طریق ابزارهای سمعی و بصری و نقاشی و چیدمان برای دیگران باید بتواند مسیرهای مختلف را برای پیشبرد آن بگشاید و نیروی لازم را برای تحقق آن بسیج کند.